
SEKSUELLE FØLGER EFTER OVERGREB

OPSUMMERING AF SPECIALET:

FØLGER AF SEKSUELLE OVERGREB I VOKSENLIVET

*EN KVALITATIV UNDERSØGELSE AF SEKSUELLE TRAUMERS BETYDNING FOR
DEN VOKSNES SEKSUALITET*

PROBLEMFORMULERING

I specialet undersøges de indre psykologiske og relationelle tematikker ved seksualitet post overgreb gennem følgende problemformulering:

Hvilken betydning har det at have været udsat for et seksuelt overgreb i voksenlivet for individets seksualitet?

Hermed præsenteres hovedpointer fra specialet om seksuelle konsekvenser af seksuelle overgreb i voksenlivet baseret på en interviewundersøgelse af patienter på Center for Seksuelle Overgreb, Rigshospitalet. Resuméet starter med en introduktion til emnet senfølger efter overgreb, efterfulgt af en præsentation af resultaterne af den tematiske analyse. Herefter perspektiveres analysen ud fra forskellige psykoanalytiske teorier om seksualitet, og der afsluttes med en opsummering af specialets hovedpointer.

INTRODUKTION

En afstand mellem følelser og krop, tvivlen på sin egen opfattelse, sine egne grænser, sin lyst og en skyggefølelse vidner om, at det, der før var let og sjovt, nu ikke er tilgængeligt på helt samme måde som før. Seksuelle overgreb kan have vidtrækkende psykologiske, sociale og fysiske konsekvenser. I specialet undersøger jeg, hvilken betydning overgrebet har for individets efterfølgende seksualitet.

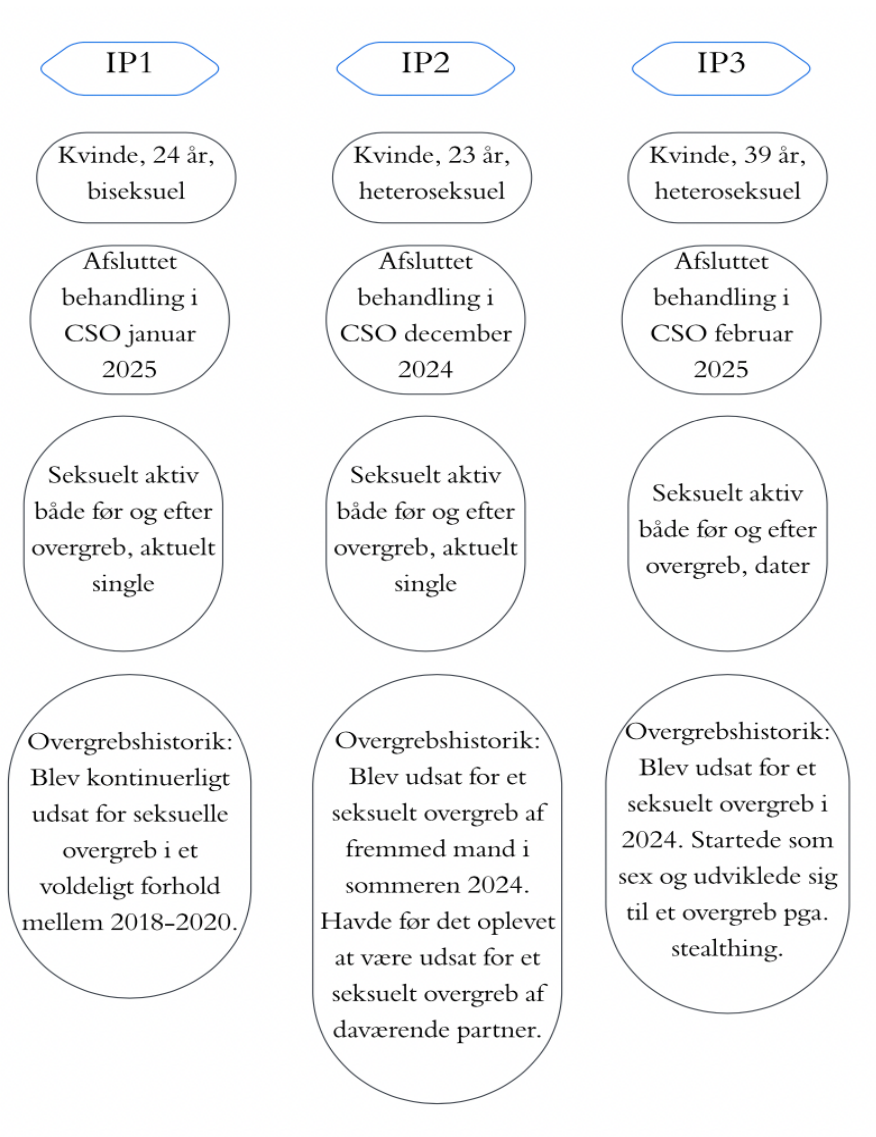
I 2023 fik Center for Seksuelle Overgreb, Rigshospitalet (herefter CSO) 664 henvendelser (Wingender, 2024). Det anslås, at der i Danmark er omkring 15.000 kvinder, der bliver udsat for seksuelle overgreb om året (Det kriminalpræventive råd, 2025). Antallet af politiregistrerede seksuelle overgreb i Danmark var i 2022 på 1.925 (Pedersen & Balvig, 2023). Seksuelle traumer pådraget fra seksuelle overgreb i voksenlivet kan have konsekvenser for både det fysiske og psykiske helbred, emotionel trivsel samt påvirke romantiske og seksuelle relationer (Mark et al., 2023). Mange, der har været udsat for seksuelle overgreb, oplever at være i en tilstand af øget alarmberedskab, at have undgåelsesadfærd og at blive ramt af genoplevelser fra overgrebet. Derudover er seksuelle traumer forbundet med negative udfald såsom PTSD, angst, depression, misbrug, aggression og selvskade (Mark et al., 2023) samt skyld og skamfølelser, øget frygt, søvnbesvær og mareridt samt forstyrrelse i nære relationer (Cohen & Roth, 1987).

Det ses ofte efter et seksuelt overgreb, at forholdet til sex ændrer sig. Nogle oplever nedsat lyst, andre bliver mere seksuelt opsøgende, og det ses også, at nogle oplever udfordringer med at mærke egne grænser og kan føle væmmelse ved enten sin egen eller andres kroppe. Kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, har overordnet set et lavere niveau af seksuel sundhed end andre kvinder (Öberg et al., 2002). Denne konklusion bakkes op af flere studier, der finder, at seksuelle overgreb fører til en ændring i seksuel funktion, mindsket seksuel tilfredsstillelse og lyst (DiMauro, 2018, Cohen & Roth, 1987, Blain et al., 2011), øget forekomst af seksuelle dysfunktioner (Mark et al., 2023), ændring i hyppighed af seksuel aktivitet (Burgess & Holmstrom, 1979) samt øget seksuel risikoadfærd (Campell et al., 2004, Deliramich & Gray, 2008). Seksuelle overgreb kan altså resultere i manglende interesse i sex og et fald i seksuel aktivitet. Nogle af dem, der er seksuelt aktive, beretter om, at sex er blevet mindre nydelsesfuldt, end før de var udsat for overgrebet. Ofte kan seksuel

aktivitet være forbundet med flashbacks og dermed koblet til en følelse af frygt (Raath, 1995 i; Papaikonomou, 2009). Selvom meget forskningslitteratur fokuserer på undgåelse af seksuel aktivitet efter overgreb, ses øget seksuel aktivitet som følge af det seksuelle traume også (Deliramich & Gray, 2008). Disse udfald er ikke gensidigt udelukkede, men afspejler subtyper af reaktioner på seksuelle overgreb.

Ca 90% af danskere finder det vigtigt at have et godt sexliv; sex spiller en væsentlig rolle for mange, men er på trods af dette et tabubelagt emne, især hvis man oplever problemer (Lins, 2018). At seksuelle overgreb kan forårsage de ovennævnte seksuelle problemer samt det faktum at seksuel sundhed er væsentligt for mentalt helbred og velvære (Lins, 2018), gør det relevant at få mere viden om, hvordan mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb, rammes på deres seksualitet. Jeg ønsker at undersøge de psykologiske aspekter af samspillet mellem overgreb og seksualitet, altså en dynamisk undersøgelse af, hvilken betydning det seksuelle traume har for individer, og hvordan det påvirker dem og deres relationer. For at undersøge dette har jeg indsamlet kvalitativ empiri i form af semistrukturerede interviews med kvinder, der har oplevet et seksuelt overgreb efter det 18. år. Empirien bliver derefter analyseret ud fra udvalgte psykoanalytiske begreber fra Laplanche, Stein og Saketopoulou.

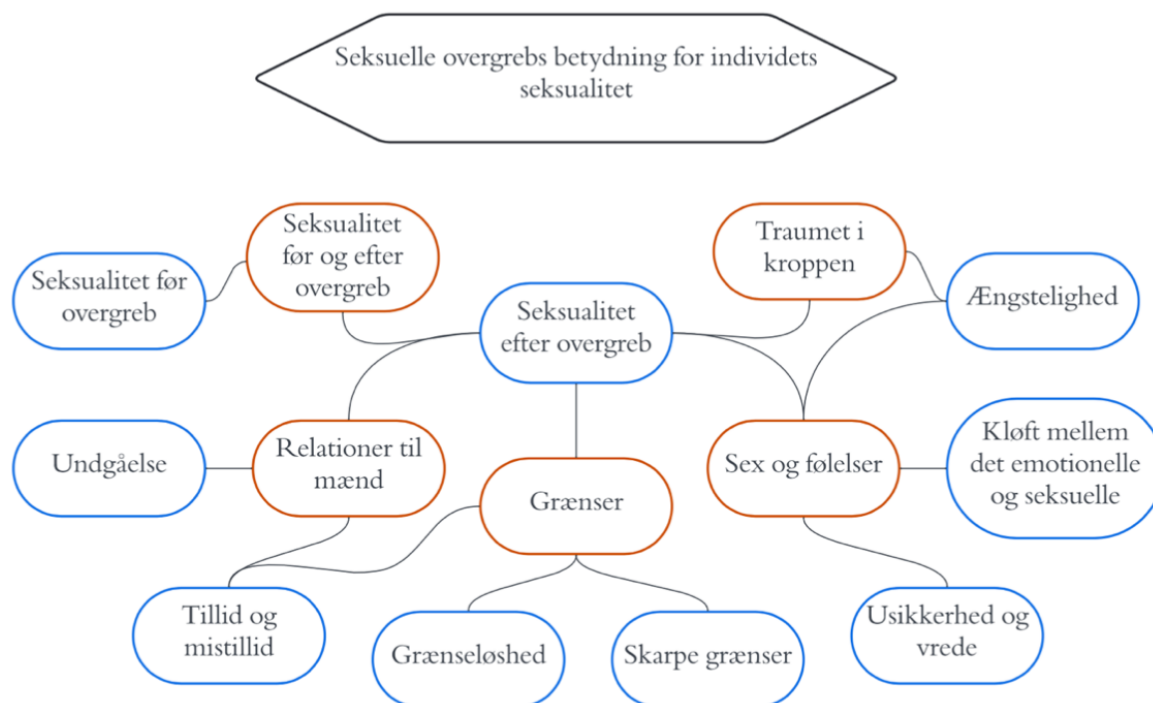
Jeg har foretaget semistrukturerede interview med tre kvinder der alle har været i forløb i CSO. Nedenfor ses en kort beskrivelse af de tre informanter.

Konkret blev interviewguiden udformet på baggrund af de overordnede emner, jeg ønskede viden om: 1) *Personens oplevelse af seksuelle relationer efter overgreb*. 2) *Personens indre psykologiske reaktioner i forbindelse med sex efter overgreb*. 3) *Personens kropslige reaktioner og fornemmelser i forbindelse med sex efter overgreb*. Til databehandling af den indsamlede empiri benyttes den refleksive tematiske analyse som formuleret af Braun og Clarke (2006), hvor jeg gennem 5 faser har jeg kodet og fremanalyseret interviewenes data i temaer, som præsenteres herunder.

RESULTATER AF TEMATISK ANALYSE

Gennem den reflektive tematiske analyse af interviewene fandt jeg følgende temaer og subtemaer.

Figur 4: Tematisk kort - Oversigt over temaer (orange) og sub-temaer (blå)

SEKSUALITET FØR OG EFTER OVERGREBET

Alle informanter beskriver, at de som udgangspunkt havde et positivt forhold til deres seksualitet. Alle beskriver, at sex er noget, der er aftabuiseret, og som de har et åbent og frit forhold til. Sex beskrives som noget sjovt og lyst, noget der er rart (Bilag 7, s. 1-2), noget naturligt, glædesfuldt og legende (Bilag 8, s. 3), den seksuelle relation til den anden er nemt tilgængelig, og der eksperimenteres frit med forskellige partnere (Bilag 6, s. 2).

Det ses, at alle informanterne oplever, at der er sket en ændring i deres seksualitet efter overgrebene. Det seksuelle forbindes stadigvæk med noget positivt, men *noget* har ændret sig. Informanterne beskriver på forskellig vis, hvordan det seksuelle umiddelbart har ændret sig for dem, fx at det seksuelle nu er præget af en skyggeside, som er en kilde til usikkerhed og tvivl. Det ser altså ud til, at overgrebet har kompliceret informanternes forhold til seksualiteten og har krævet, at de forholder sig til spørgsmål omkring grænser, lyst, følelser og relationer.

GRÆNSER

Under alle interviewene var et fælles emne, der dukkede op undervejs i mange afskygninger, grænser. Temaet i denne analyse handler om grænser i forhold til sex, og hvordan kvinderne navigerer i grænsesætning og det at mærke egne grænser set i lyset af, at det netop er deres grænser, der er blevet overtrådt gennem overgrebene. Dette tema er inddelt i to sub-temaer, *grænseløshed* og *skarpe grænser*, der hver især illustrerer to ender af det spektrum, hvor kvinderne fordeler sig.

Det ses hvordan de seksuelle overgreb har ændret informanternes forhold til deres egne grænser i seksuelle sammenhænge. Informanterne har alle en øget opmærksomhed på egne grænser og arbejder på at navigere efter dem som en måde at passe på sig selv i seksuelle situationer. Det ses både, hvordan grænser kan være svære at komme i kontakt med og mærke, samt hvordan de bliver et værktøj til kontrol og sikkerhed i de tilfælde, hvor grænserne trækkes hårdt op, og der kommer øget opmærksomhed på dem gennem introspektion og fokus på tydelig kommunikation. Samtidig ses det også, at denne grænsesætning opleves som nødvendig for ikke at ende med selv at overskride dem og bidrage til et uhensigtsmæssigt adfærdsmønster med konsekvenser for det mentale helbred.

SEX OG FØLELSER

For alle tre informanter er det tydeligt, at der efter overgrebene er mange intense og stærke følelser på spil i forbindelse med det seksuelle. Fælles er det, at følelserne påvirker det seksuelle rum både ved deres tilstedeværelse og deres fravær.

Informanterne beskriver at have oplevet en periode efter deres overgreb med en større eller mindre grad af distance mellem det at involvere sig følelsesmæssigt med et andet menneske og det at indgå i seksuelle relationer. Der ses en tendens hos informanterne til at forsøge at afkoble sex fra det følelsesmæssige. Man kan her have en teori om, at overgrebet er årsag til, at det bliver vanskeligt og potentielt smertefuldt at indgå i en seksuel relation, hvor de også følelsesmæssigt er til stede, med alt hvad de er; da det jo netop er denne tillid og nærværet i det seksuelle, der er blevet krænket. Derfor kan denne mekanisme ses som en form for forsvar imod svigt og krænkelse, som bidrager til distance i relationen i det seksuelle rum.

Informanterne fortæller også at de i højere grad oplever følelsesmæssige udsving omkring det seksuelle og relationer til mænd nu, end før overgrebene fandt sted, fx gennem vrede, usikkerhed og angst.

RELATIONER TIL MÆND

Efter overgrebene har informanternes relationer til mænd ændret sig, for nogle midlertidigt, men det er fælles, at der har sneget sig en underliggende følelse af mistillid ind i relationen til mænd, som tilføjer en ekstra udfordring i den seksuelle relation.

Informanterne udtrykker alle i varierende grad vanskelighed ved at stole på deres seksuelle partner efter overgrebene. Tillid til den person, de er sammen med eller mangel på samme, kan tænkes at være et centralt element i denne oplevelse af adskillelse mellem følelser/intimitet og krop, som informanterne beskriver. Det at have tillid til sin partner er afgørende for, hvordan det føles at indgå i den seksuelle relation. Samtidig understreger informanternes fortællinger også, hvordan tillid efter overgrebet er blevet en kompliceret størrelse, da det netop er tilliden, der er blevet krænket. Derfor er det ikke altid nok at stole på den person, man er sammen med, da tillidsbruddet fra overgrebspersonen kan have sat dybe spor.

Alle informanterne oplever en eller anden grad af undgåelse af mænd efter deres overgreb. Eftersom de alle er seksuelt tiltrukket af mænd, er det for kvinderne væsentligt, at denne indledende undgåelse medfører en barriere for de seksuelle relationer. Fælles for informanterne er, at de udfordrer deres undgåelse systematisk, og på den måde kommer det nærmere at kunne omgås mænd igen. Det er igennem en målrettet indsats, fx gennem en bevidst øget opmærksomhed på når mænd gør gode ting, der langsomt bidrager til en mindsket undgåelse (Bilag 7, 8).

TRAUMET I KROPPEN

Særligt to af informanterne fortæller om, hvordan de oplever, at det seksuelle traume har lagret sig i kroppen og sat sig. Det bliver reaktiveret i seksuelle situationer, hvor traumereaktioner såsom frys, flygt og kæmp (Herman, 2015) kommer i spil. Dette kunne tyde på, at den seksuelle situation vækker traumet fra overgrebet og derfor fungerer som en slags 'eksponering' for traumet. Kvinderne beskriver alle episoder, hvor sex har været forbundet med angst for dem, og hvor deres krop har

reageret på det at skulle indgå i en seksuel relation. Der sker altså en forandring i den måde kroppen er til stede i det seksuelle efter et overgreb.

Dette viser en direkte konsekvens af overgrebet på de tre informanternes seksualitet. Det seksuelle sætter nu i nogle tilfælde gang i en traumereaktion, som er ubehagelig og sætter kvinderne i en endnu mere sårbar position, fordi det netop er i det seksuelle rum, at de bliver affektivt aktiveret. Dette er med til at illustrere akkurat, hvor sårbart det er at indgå i en seksuel relation efter overgreb, og dermed understreges det, at tillid til partneren er nødvendig, men kan være svært at finde frem til eller reetablere.

SAMMENFATNING AF DEN REFLEKSIVE TEMATISKE ANALYSE

Den tematiske analyse viser, at informanterne i denne undersøgelse er blevet ramt på deres seksualitet på følgende områder: at sætte og mærke grænser, relationen til mænd og manglende tillid, ængstelighed og komplicerede følelsesmæssige og kropslige reaktioner i forbindelse med sex. Derudover har overgrebet påvirket kvindernes seksuelle lyst og graden af intimitet, der er tilgængelig. Traumereaktioner og særligt forhøjet alarmberedskab vidner om, at det seksuelle nu også giver anledning til betydelig psykologisk stress, som ikke var til stede inden overgrebene.

TEORETISK PERSPEKTIVERING AF ANALYSEN

Her følger en opsummering af en teoretisk analyse på baggrund af temaerne fra den reflektive tematiske analyse. De psykoanalytiske begreber anvendt i den teoretiske analyse af temaerne er samlet set med til at kaste lys over de psykiske processer, der er på spil ved det seksuelle traume, seksualitetens udvikling, hvordan seksualitet opleves hos den enkelte og i relation til den anden.

Laplanches (1990, 1999, 2011a, 2011b, 2011c), teori om, hvordan seksualiteten udvikles hos mennesket i samspillet med vores primære omsorgspersoner, giver anledning til at forstå det seksuelle overgrebs potentielt traumatiske karakter. Laplanches (2011b) begreber tillader os at anskue det seksuelle overgreb, som en voldsom og krænkende kommunikation fra et andet menneske (intromissorisk meddelelse), der påvirker vores psykiske struktur ved at tage plads i vores ubevidste (den ubevidste enklave). På den måde bliver traumet her defineret ved et fravær af betydning, da grænsen der er blevet overtrådt ikke var fuldt etableret før den blev krænket. Selve traumet opstår således med tilbagevirkende kraft ved en bevidsthed om denne grænse og krænkelsen heraf. Dette er en nuancering af en ellers gængs forståelse af traumet defineret som en voldsom hændelse i sig selv. Samtidig er det et teoretisk perspektiv, der tilbyder en dyb forståelse for, at vi alle er i konstant udvikling, og at seksualiteten ligeledes er i en udvikling, der er påvirket af de mennesker vi møder og indgår i seksuelle relationer med. Dette bekræftes af empirien gennem temaerne *seksualitet før og efter overgreb, traumet i kroppen samt tillid og mistillid*.

Steins (1998, 2007, 2008) oplevelsescentrerede teori om seksualitet er med til at nuancere den seksuelle situation efter overgreb. Der er tre komponenter i Steins (1998, 2008) teori: den gådefulde anden, gribende kropslige sensationer og excess, hvilke til sammen konstituerer det, Stein (2008) kalder for seksualitetens andethed. Denne andethed karakteriseres bl.a. ved at være overskridende, noget der bryder med subjektets fastlåste grænser. Ifølge Stein (2008) kræver det seksuelle en overskridelse af indre grænser og en fordybelse med en partner, der forudsætter tillid, hvilket kan være vanskeligt efter et seksuelt overgreb. Det er samtidig en teori, der sætter os i en gunstig position til at forstå, hvordan stærke og kontrastfulde følelser såsom angst og lyst kan sameksistere, og i sammenspil med empirien kan de gøre os klogere på, hvorfor det kan være svært at overgive sig til det seksuelles grænseudvidende karakter som Stein (1998, 2008) kalder excess. En konsekvens af dette ses gennem temaet om *sex og følelser*, hvor det bl.a. fremgår, at det seksuelle opleves mindre

intimt. Med Steins (1998, 2008) udfoldelse af excess kan det tolkes, at noget af det, der er med til at gøre det seksuelle rum intimt, er kombinationen af udveksling af begær med den anden og overskridelsen af indre grænser. Efter et seksuelt overgreb kan det være vanskeligt at tillade en sårbarhed, der kan åbne op for en tillidsfuld seksuel relation. Det vil kræve en kapacitet til at rumme det kontroltab, det er at overgive sig til den anden i en seksuel kontekst, der vanskeliggøres af, at det er i denne relation, kränkelsen har fundet sted.

Saketopoulou (2023) problematiserer den herskende tendens til at se traumer som noget, der *skal* heles. Hun mener, at det ikke er muligt at gå tilbage til samme tilstand som før traumet, og at det derfor er vigtigt at forholde sig til, hvad den traumatiserede *gør med* sit traume. Hun mener, at det er umuligt ikke at genbesøge traumet, og at det derfor skal være i cirkularitet. Det er gennem denne cirkularitet, at forandring bliver mulig og nødvendig. Dermed handler bedring for Saketopoulou (2023) om, hvordan man lever med og under de betingelser, traumet har tilvejebragt. Traumet er på den måde både noget, der forstyrrer og former os. Dette perspektiv på traumet kalder Saketopoulou (2023) for traumatophili, en anskuelse der er dybt forbundet med Laplanches teori og traumeforståelse ift. den psykiske struktur. Konkret kan man pege på princippet om oversættelse eller genoversættelse som konstitutiv praksis, der i kraft af det ubevidste tilbyder en dynamisk mulighed uden at være fuldstændig fri. Dette er principper der kun kan forstås i kraft af den psykoanalytiske opfattelse af psyken. Denne genoversættelse af ubevidst psykisk materiale hænger for Saketopoulou (2023) sammen med en gen-narrativisering af traumet og derigennem en bearbejdning der åbner op for forandring. Saketopoulou (2023) introducerer et nyt paradigme inden for samtykke og argumenterer for, at aktivt samtykke ikke er et begreb, der favner den indre psykologiske kompleksitet og nuancerne af, hvad et samtykke indebærer. Et samtykke indebærer ifølge Saketopoulou (2023) altid en risiko for, at vi møder noget ved os selv og den anden, som er uventet og uforudset. Hun foreslår at udvide samtykkebegrebet med det, hun kalder *limit consent*. *Limit consent* er noget der kræver overgivelse og mere end at handle om, hvad vi *gør*, eller hvad der bliver gjort mod os, handler det om at give sig hen til den anden og sin egen uigennemsigthed. *Limit consent* er en måde, hvorpå individet afgiver kontrol og overlader sig til oplevelsen, til det uvisse og tager den risiko, der følger med. Traumatophili og *limit consent* tilbyder en ny forståelse af bedring, og hvordan samtykke er et komplekst psykologisk fænomen, der gennem overgivelse åbner op for relationelle og intime møder med det uvisse i både den anden og en selv.

OPSUMMERING

Jeg har i specialet sat mig for at undersøge, hvilken betydning et seksuelt overgreb og dermed et potentielt seksuelt traume har for individets seksualitet. Indledningsvist har jeg lavet et litteraturreview om seksualitet post overgreb. Litteraturreviewet viste, at det at have været udsat for et seksuelt overgreb i voksenlivet kan påvirke individets seksualitet på flere biopsykosociale parametre. Et seksuelt overgreb kan give anledning til flere smerter i forbindelse med sex og ændre hormonbalancen således, at der opleves mindre sexlyst. Den seksuelle lyst, aktivitet og tilfredsstillelse ses også påvirket negativt af mentale helbredsproblematikker såsom PTSD-symptomer, depression, angst eller andre traumereaktioner blandt andet øget alarmberedskab. Ligeledes fandt jeg i litteraturreviewet belæg for, at det sociale aspekt af det seksuelle spiller en stor rolle for, hvordan individet håndterer seksuelle vanskeligheder efter et overgreb. Her er det en positiv faktor, hvis man har en god romantisk relation, som er støttende og omsorgsfuld, ligesom det at kommunikere egne grænser og behov blev anset som en måde, hvorpå individer oplever større grad af empowerment og autonomi i seksuelle situationer. Forskningslitteraturen viste også, at en række forskellige seksuelle adfærdsmønstre efter overgreb er forventelige. Der ses fx både tendens til enten øget eller mindsket seksuel aktivitet i tiden umiddelbart efter det seksuelle overgreb.

For at undersøge hvilke temaer, der gør sig gældende for seksuelle overgrebs påvirkning af individets tanker, følelser, krop og relationer i forhold til det seksuelle, har jeg foretaget en refleksiv tematisk analyse af indsamlede semistrukturerede interviews med tre kvinder. Gennem en refleksiv tematisk analyse, altså en dynamisk vekselvirkning mellem kodning, kategorisering og tematisering, fandt jeg frem til fem overordnede temaer på tværs af datasættet fra mine tre informanter. 1) *Seksualitet før og efter overgreb* viste, at der eksisterer et klart før og efter, når det kommer til individets seksualitet, hvor bl.a. et ellers rent positivt udgangspunkt nu var mere kompliceret. Fælles for informanterne var det, at de på forskellig vis oplevede, at deres seksuelle lyst blev påvirket. 2) *Grænser* viste, hvordan det seksuelle overgreb havde betydning for kvindernes forhold til egne grænser, i forbindelse med sex. Flere oplevede at grænserne blev udvisket, samtidig udtrykte andre en større tendens til at have skarpe grænser og øget opmærksom på disse i seksuelle kontekster. 3) *Sex og følelser* viste, hvordan fremmede følelser i forbindelse med det seksuelle kunne dukke op, såsom en følelse af aggression og vrede, en større usikkerhed på sig selv og ens egen oplevelse samt en øget ængstelighed i

forbindelse med sex. Ligeledes sås en følelsesløshed eller tomhedsfølelse, som kunne komme til udtryk som en afkobling mellem følelser og det seksuelle. 4) *Traumet i kroppen* viste, hvordan kvinderne oplevede forskellige reaktioner i forbindelse med sex post overgreb, der kan spejle klassiske traumereaktioner i form af frys, flygt og kæmp, kombineret med en generel øget ængstelighed. 5) *Relationer til mænd* viste, hvordan alle kvinderne i perioder efter overgrebet kæmpede med undgåelse af mænd og en underliggende frygt for, hvorvidt mænd vil dem det godt i seksuelle situationer. Samtidig oplevede flere et øget behov for at have tillid til deres seksuelle partner, inden de havde sex.

Hvordan man gennem centrale begreber om seksualitet fra Laplanche, Stein og Saketopoulou kan forstå de fremanalyserede temaer, blev besvaret gennem den psykoanalytisk teoretiske læsning af de fremanalyserede temaer. En analyse af det empiriske materiale ud fra Laplanches forførelsesteori viste, hvordan det seksuelle overgreb kan siges at spejle den intromissoriske meddelelse, altså den voldelige og grænseoverskridende kommunikation fra den anden der kan ende som stagneret i den ubevidste enklave og altså ende med at forblive fastlåst i det indre.

Dette kan forklare det seksuelle overgrebs potentielt traumatiske karakter, da det således ligger hengemt uden tidslighed og dermed ikke, medmindre det bearbejdes, kan blive fortid. En analyse med Steins begreber om excess, andethed og affekt viser, hvor sårbart det kan være at indgå i en seksuel relation, og hvordan det at overskride en indre psykisk grænse i det seksuelle efter et overgreb kan være ekstra vanskeligt og kræve stor tillid til partneren. Ligeledes kaster analysen et blik på, hvordan modsatrettede stærke affekter er på spil og gør kroppen og sindet til en ambivalent arena for både lyst og traume. Dette bekræfter, hvordan følelsen af fremmedhed ved det seksuelle kan blive forstærket efter det seksuelle overgreb. Ligesåvel som det seksuelle gennem excess kan være med til at ophæve komplicerede affektive spændinger såsom angst, så kan det også kamme over og blive en grænseoverskridelse og være til skade for individet. Med Saketopoulous begreber om traumatophili og limit consent har jeg præsenteret en anderledes tilgang til traume og grænser. De anvendes til at folde et traumeperspektiv ud, der pointerer det nødvendige i at leve med de forudsætninger, der eksisterer efter traumet og finde en måde at leve *gennem* traumet i stedet for at tænke i at vende tilbage til en tilstand, før traumet indtraf. Det traumatophile perspektiv får os til at gentænke det grænseoverskridende som noget, der ikke i sin essens er forkert eller dårligt, men

noget der, så længe det bliver inden for domænet af overvæld og ikke får traumatisk karakter, nærmere kan bruges udviklende og tilbyde en 'gen-narrativisering' af traumet. Limit consent er i tråd med dette begreb, der udvider forståelsen af de psykologiske aspekter af samtykke. Saketopoulous begreber karakteriserer dermed det erotiske som noget, der i sin essens er grænseudvidende og risikofyldt, fordi det er et rum, der konfronterer os med sider af os selv og den anden, vi ikke ellers kender eller ser. En analyse af empirien gennem limit consent tillader os at forstå, hvordan der i det seksuelle rum kræves en overgivelse, der for individet med seksuelle traumer kan tænkes at være særligt vanskelig grundet det tillidsbrud og oplevelse af at miste kontrol og selvbestemmelse, overgrebet udgør. Når det kommer til følger efter seksuelle overgreb, kan de udvalgte psykoanalytiske begreber være med til at udvide forståelsen af de psykiske mekanismer, der ligger bag en øget følelse af fremmedhed ved det seksuelle; både hos individet selv i form af fremmede følelsesmæssige reaktioner, og overfor den anden i kraft af manglende tillid og et øget behov for tillid. Samtidig kan de bruges til udfolde, hvordan det seksuelle møde rummer potentiale for at være et opbyggende og tillidsskabende rum, der kan tilbyde forandring og være en kontekst for bedring.

REFERANCELISTE

- Blain L. M., Galovski T. E., & Peterson Z. D. (2011). Female Sexual Self-Schema After Interpersonal Trauma: Relationship to Psychiatric and Cognitive Functioning in a Clinical Treatment Seeking Sample *Journal of Traumatic Stress*, Vol. 24, No. 2, April 2011, pp. 222–225 (C 2011) University of Missouri-St. Louis
- Burgess, A. W., & Holmstrom, L. L. (1979). Rape- Sexual disruption and recovery. *American Journal of Orthopsychiaty*. 49(4), October 1979
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Campbell, R., Sefl, T., & Aherns, C. E. (2004). The impact of rape on women's sexual health risk behaviors. *Health Psychology*, 23(1), 67-74. <http://dx.doi.org/10.1037/0278 6133.23.1.67>
- Cohen, L. J., Roth, S. (1987). The psychological aftermath of rape: long term effects and individual differences in recovery. *Journal of Social and Clinical Psychology*, Vol. 5, No. 4, 1987, pp. 525-534 Duke University
- Deliramich, A. N., Gray, M. J. (2008). Changes in Women's Sexual Behavior Following Sexual Assault Behavior Modification. Volume 32 Number 5 September 2008 611-621 © 2008 Sage Publications 10.1177/0145445508314642 <http://bmo.sagepub.com> hosted at <http://online.sagepub.com> University of Wyoming
- DiMauro, J., Renshaw, K. D., & Blais, R. K. (2018). Sexual vs. Non-sexual trauma, sexual satisfaction and function, and mental health in female veterans. *Journal of Trauma & Dissociation*, 19(4), 403–416. <https://doi.org.ep.fjernadgang.kb.dk/10.1080/15299732.2018.1451975>
- Laplanche, J. (1990). *Nye fundamenten for psykoanalysen: Urforførelsen* (1. udgave). Klim.
- Laplanche, J. (1999). Implantation, Intromission. I: *Essays on Otherness* (London: Routledge) s. 133-137. 5 sider af i alt 279
- Laplanche, J. (2011a). The Three Essays and the Theory of Seduction. I: *Freud and the Sexual*, Ed. John Fletcher, s. 249-265: 17 sider af i alt 318 sider. (International Psychoanalytic Books). ISBN 978-0-615- 57137-9
- Laplanche, J. (2011b). Incest and infantile sexuality. I: *Freud and the sexual*, Ed. John Fletcher, s. 285-302: 18 sider af i alt 318 sider. (International Psychoanalytic Books).
- Laplanche, J. (2011c). Starting from the Fundamental Anthropological Situation. I: *Freud and the sexual*, Ed. John Fletcher, s. 99-113.
- Lins, K. K. (2018). *Samtalen om sex*. 1 udgave 2. oplag. Hans Reitzels Forlag, København

Mark K. P., Vowels LM, Mullis L, Hoskins K (2023). Women's strategies for navigating a healthy sex life post-sexual trauma. PLoS ONE 18(9): e0291011. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0291011>

Papaikonomou, M (2009). Rape and Trauma: A Case Study of a Journey of Recovery, *Journal of Psychology in Africa*, 19:2, 213-216, DOI: 10.1080/14330237.2009.10820281

Saketopoulou, A. (2023). *Sexuality Beyond Consent: Risk, Race, Traumatophilia*. NYU Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.8784645>

Stein, R. (1998). The Enigmatic Dimension of Sexual Experience: The "Otherness" of Sexuality and Primal Seduction, *The Psychoanalytic Quarterly*, 67:4, 594-625, DOI: 10.1080/00332828.1998.12006067

Stein, R. (2007). Moments in Laplanche's Theory of Sexuality, *Studies in Gender and Sexuality*, 8:2, 177-200, DOI: 10.1080/15240650701225534

Stein, R. (2008). The otherness of sexuality: excess. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 56(1), 43–71. <https://doi.org/10.1177/0003065108315540>

Öberg, K., Fugl-Meyer, K. S., & Fugl-Meyer, A. R. (2002). On sexual well-being in sexually abused Swedish women: Epidemiological aspects. *Sexual and Relationship Therapy*, 17(4), 329-341. <https://doi-org.ep.fjernadgang.kb.dk/10.1080/1468199021000017182>

SUPPLERENDE LITTERATUR

Wingender, A. M. (2024). Center for seksuelle overgreb Årsstatistik 2023. Rigshospitalet

Pedersen, M. L., & Balvig, F. (2023). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2022*. Justitsministeriet Slotsholmsgade 10 1216 København K ISBN 978-87-94425-15-5 ISSN 2245-8425